Hjärt- och lungräddning - riktlinjer för Akademiska sjukhuset

Innehåll

Syfte 1
Målsättning 2
Utbildning 2
Neonatal HLR 3
Utrustning och läkemedel 3
Defibrillatorer (hjärtstartare) 3
Akutlarm 4
HLR-organisation 4
Ansvar och roller 4
HLR-ansvarig läkare 4
HLR-koordinator (motsvarar benämningen HLR-organisatör/HLR-samordnare) 5
Styrgrupp för HLR 5
Arbetsgruppen för HLR-nätverkets vårdkvalitets- och patientsäkerhetsfrågor 6
Verksamhetschef 6
Avdelningschef 6
HLR-instruktör 7
Kliniskt träningscentrum (KTC) 7
Dokumenthistorik 8

Syfte

Detta dokument ska tydliggöra Akademiska sjukhusets organisation, målsättning och övergripande riktlinjer för HLR.

Målsättning

Alla personer som befinner sig på Akademiska sjukhuset och behöver hjärt- och lungräddning ska ges en optimal behandling enligt svenska HLR-rådets medicinska riktlinjer för HLR och Socialstyrelsens nationella riktlinjer för hjärtsjukvård.

Vilket innebär:

- Larm inom 1 minut.
- Start av HLR med god kvalitet inom 1 minut.
- Defibrillering inom 3 minuter vid VF/VT.
- Vård efter hjärtstopp enligt aktuella riktlinjer.
- Uppföljning av all hjärtstoppsbehandling med svenska hjärt- och lungräddningsregistret.
- Att patienter som har ökad risk för att utveckla allvarliga arytmier får kontinuerlig EKG-övervakning.

Utbildning

Alla anställda på Akademiska sjukhuset ska regelbunden genomgå repetitionsutbildning i HLR, minst 1 gång/år. Personalkategori och arbetsplats avgör HLR-utbildningsnivån. Nyanställda (inkluderar vikarier och hyrpersonal) ska om möjligt utbildas innan självständigt arbete påbörjas. All HLR-utbildning ska om möjligt genomföras som teamträning, d.v.s. med blandade yrkeskategorier.

Alla anställda som:

- Arbetar patientnära arbete ska vara utbildade inom S-HLR vuxen.
- Arbetar där barn vårdas ska dessutom vara utbildade inom S-HLR barn.
- Inte arbetar patientnära ska vara utbildade Vuxen-HLR i samhället.

Utbildningen inom avancerad HLR (A-HLR) regleras enligt följande tabell för sjuksköterskor och läkare:

Arbetsplats	**A-HLR vuxen**	**A-HLR barn**
Ambulans- och akutsjukvård	x	x
Anestesi, BRIVA	x	x
Akutmottagningen för barn och BIVA		x
Intermediärvård, t.ex. IMA och NIMA	x	
Intensivvård för vuxna, t.ex. CIVA och NIVA	x	
Kardiologläkare, HIA och hjärtavdelning	x	
Klinisk fysiologi (läkare)	x	
Thoraxkirurgi och -anestesi	x	

Neonatal HLR

Akademiska barnsjukhuset ansvarar för utbildning, organisation och uppföljning av neonatal HLR.

Läkare som arbetar som primärjour på barnakuten, klinisk personal på förlossningsavdelning, BB-avdelning och inom neonatologi (t.ex. Barnsjukvård i hemmet) ska, förutom S-HLR-barn, även vara utbildade i neonatal-HLR.

Utrustning och läkemedel

Akututrustningen ska:

- Vara så enhetlig som möjlig på hela sjukhuset.
- Förvaras samlad på markerade ställen.
- Vara lättillgänglig inom 1 minut på alla platser där patienter vårdas.
- Ha numrerad plombering.

Innehåll av akututrustning och läkemedel på vårdavdelning/mottagning beskrivs i följande dokument.

Akutvagn Vuxen och Barn - innehåll, Region Uppsala.se(pdf)

Akutvagn Vuxen - innehåll, Region Uppsala.se(pdf)

Akutläkemedel Doseringsexempel Vuxen, Region Uppsala.se(pdf)

Akutläkemedel Doseringsexempel Vuxen och Barn, Region Uppsala.se(pdf)

Mottagningar och avdelningar som inte ligger inom sjukhusområdet ska minst ha halvautomatisk defibrillator, syrgas, pocketmask och autoinjektor med adrenalin (0,3 mg för vuxna och 0,15 mg för barn) förutsatt att det finns legitimerade läkare eller legitimerade sjuksköterskor för att hantera utrustningen. Avser lokaler där patienter befinner sig.

På Akademiska sjukhuset ges akutläkemedel, liksom övriga läkemedel, på läkarordination. Narkotikaklassade läkemedel som förvaras i akutvagnen och akutväskor ska som vanligt journalföras i narkotikajournal.

Avancerad akututrustning och läkemedel tas med av larmteamet vid larm. Se Akutryggsäckar larmcykel, AnOpIVA, Region Uppsala.se(pdf).

Defibrillatorer (hjärtstartare)

Gäller:

- Sjukhuset ska ha en enhetlig uppsättning av defibrillatorer.
- Inköp av defibrillator ska ske i samråd med sjukhusets styrgrupp för HLR och MTF (Medicinsk teknik och fysik).
- Samtliga defibrillatorer ska finnas förtecknade (typ, placering och ansvarig enhet) i en lista som upprättas och uppdateras av Medicinsk teknik (som ligger under MTF), som också har serviceansvaret.

- Offentliga hjärtstartare ska finnas förtecknade i hjärtstartarregistret, uppdateras av Medicinsk teknik.
- Vårdavdelningar och mottagningar ska ha halvautomatiska defibrillatorer.
- Akutmottagningar, intensivvårds- och operationsavdelningar ska ha manuella defibrillatorer.

Akutlarm

Vid hjärtstopp eller andra urakuta allvarliga tillstånd ska akutlarm vuxen eller akutlarm barn aktiveras genom larmsamtal till 588 88 eller genom särskilda fasta larmknappar.

Utöver IVA-läkaren larmas nästan alltid en jour (beroende på larmplats) som tillfälligt ska ta ansvaret vid den akuta situationen. IVA-läkaren agerar konsult. Hjärtstopp förändrar inte det faktum att det primära patientansvaret ligger kvar hos läkare i det verksamhetsområde där patienten vårdas. Om ansvarig läkare inte har A-HLR kompetens ska resten av larmteamet (som alltid har A-HLR-kompetens) leda den avancerade hjärt- och lungräddningen.

HLR-organisation

Utöver sjukhusets alla medarbetare som utövar HLR i vardagen består Akademiska sjukhusets HLR-organisation av chefsläkarna, HLR-ansvarig läkare, HLR-koordinator, styrgruppen för HLR, verksamhetschefer, avdelningschefer, referensgruppen för HLR-frågor och HLR-instruktörerna. Viktiga är också de som hjälper HLR-organisationen med påfyllning av materiel, upphandlingar, utredningar och expertråd. IT Centrum och Televäxelns arbete är en förutsättning för att larmkedjan vid hjärtstopp ska fungera.

Ansvar och roller

HLR-ansvarig läkare

Arbetar på uppdrag av chefsläkarna för alla sjukhusets verksamhetsområden. Uppdraget gäller tre år och omfattar 20 % arbetstid. Funktionen HLR-ansvarig läkare är förlagd till Kliniskt träningscentrum (KTC). HLR-ansvarig läkare har till uppgift att:

Kvalitetssäkra verksamheten:

- Följa upp, sammanställa och årligen återrapportera inträffade hjärtstopp.
- Se till att HLR-verksamheten har tydliga och väl kända kvalitets- och utbildningsmål.
- Mäta om uppsatta mål uppnåtts.
- Tillse att Akademiska sjukhusets styrdokument för HLR är uppdaterade och korrekta.

Samverkan:

- Skapa och upprätthålla goda kontakter med verksamhetschefer och avdelningschefer.
- Delta i relevanta HLR-möten (nätverksträffar, symposier och kongresser) lokalt, regionalt och nationellt.

- Vara ordförande och sammankallande för styrgruppen för HLR.
- Stödja HLR-koordinator.
- Samarbeta med Televäxeln och IT-Centrum kring larmfrågor.

Medicinsk rådgivare:

- Vid behov delta som medicinsk rådgivare vid upphandlingsfrågor.
- Vara medicinskt stöd till HLR-koordinator och vid behov även HLR-instruktörer.

Stödja patientsäkerhetsarbetet:

- Vid behov delta i utredning vid avvikelser rörande HLR-insats.

HLR-koordinator (motsvarar benämningen HLR-organisatör/HLR-samordnare)

Arbetar på uppdrag av chefen för Kliniskt träningscentrum (KTC). Uppdraget är tills vidare och omfattar 100 % arbetstid. Funktionen HLR-koordinator är förlagd till KTC. HLR-koordinator har till uppgift att:

- Tillhandahålla instruktörsutbildningar.
- Stötta med utbildning i A-HLR vuxen/barn av vissa läkare.
- Delta i relevanta HLR-möten (nätverksträffar, symposier och kongresser) lokalt, regionalt och nationellt.
- Fungera som kontaktperson och stöd för HLR-instruktörer.
- Säkerställa att utbildning följer aktuella riktlinjer.
- Förmedla aktuell och relevant information till HLR-instruktörer.
- Följa upp och sammanställa inträffade hjärtstopp.
- Återrapportera inträffade hjärtstopp årligen till chefsläkare tillsammans med HLR-ansvarig läkare.
- Registrera alla utbildade HLR-instruktörer.

Styrgrupp för HLR

Styrgruppen för HLR arbetar på uppdrag av chefsläkarna för alla sjukhusets verksamhetsområden. Styrgruppen för HLR är en kunskapsresurs och rådgivande till HLR-ansvarig läkare, chefsläkare och sjukhusledning.

Nya medlemmar utses av HLR-ansvarig läkare efter dialog med berörd verksamhetschef. Uppdraget för medlem i HLR-rådet gäller tre år och uppdragets omfattning ska definieras i samråd med medarbetarens verksamhetschef.

Styrgruppen för HLR består av HLR-ansvarig läkare, HLR-koordinator samt representanter från åtminstone VO Ambulans- och akutsjukvård, VO Anestesi, operation och intensivvård, VO Akademiska barnsjukhuset, VO Bild och funktionsmedicinskt centrum och VO Thoraxkirurgi och anestesi.

Arbetsgruppen för HLR-nätverkets vårdkvalitets- och patientsäkerhetsfrågor

Arbetsgruppen

Är en stödfunktion till Akademiska sjukhusets styrgrupp för HLR med perspektivet kvalitet och patientsäkerhet och består av chefsläkare, HLR-ansvarig läkare, HLR-koordinator, en specialistsjuksköterska med spetskompetens i vårdkvalitetsfrågor och en specialistsjuksköterska med spetskompetens i patientsäkerhetsfrågor.

Gruppen har fysiska möten en gång var sjätte vecka med uppehåll under sommarmånaderna. Agenda-ansvarig är HLR-ansvarig läkare. Anteckningar sparas i en gemensam Teams-grupp. Anteckningsansvarig roterar.

Uppdrag:

- Arbetar med aktuella vårdkvalitets- och patientsäkerhetsfrågor rörande sjukhusets HLR och larm-beredskap
- Identifierar mönster, systematiskt efterfråga resultat i samband med uppföljningar och initiera åtgärder för att sjukhuset ska uppnå de nationella lagstadgade HLR-målen
- Hanterar åtgärder efter avvikelser med högre allvarlighetsgrad som handlar om HLR, larm och TUB. Åtgärderna följs upp i syfte att se om dessa uppfyller nationella lagstadgade HLR-mål samt varit tillräckliga för att förhindra upprepning
- Är en informationslänk mellan Akademiska sjukhusets styrgrupp för HLR samt sjukhusledning, områden, verksamhetsområden, avdelningschefer, vårdkvalitetsenheten och kvalitets/patientsäkerhetssamordnare, televäxeln samt KTC
- Möten med Akademiska sjukhusets styrgrupp för HLR en gång/termin

Verksamhetschef

Verksamhetschefer ansvarar för att:

- Den löpande verksamheten avseende HLR fungerar på ett tillfredsställande sätt så att fastställda direktiv, instruktioner och mål följs.
- Personalens kompetens avseende HLR upprätthålls genom adekvata utbildningsinsatser.
- Verksamheten har akututrustning och akutläkemedel enligt sjukhusets riktlinjer.
- Vid behov avdela en medarbetare till styrgruppen för HLR (omfattning i samråd med HLR-ansvarig läkare).

Avdelningschef

Avdelningschefer ansvarar för att:

- Det finns HLR-instruktörer motsvarande verksamhetens behov knutna till enheten.
- All personal utbildas i HLR och att personalens kompetens upprätthålls.

- Utarbeta lokala rutiner för HLR på enheten med hjälp av sina HLR-instruktörer.
- Att enheten har rutiner för rapportering av hjärtstopp (del 1) till svenska hjärt- och lungräddningsregistret.
- Årligen rapportera till verksamhetschef hur stor andel av personalen som gått HLR.
- Personalens godkända deltagande i HLR-utbildning registreras i PingPong. Själva registreringen kan delegeras till HLR-instruktör.
- HLR-instruktörer på arbetsplatsen får möjlighet att delta i interna och externa utbildningar och möten för att bibehålla och utveckla sin kompetens, t.ex. sjukhusets interna informationsträffar och utbildningar, men även Svenska HLR-rådets årliga hjärtstoppssymposium och HLR-kongress.

HLR-instruktör

HLR-instruktörer ansvarar för att:

- Vara insatt i sjukhusets målsättningar och riktlinjer för hjärt- och lungräddning och följa dem.
- I samråd med avdelningschef planera och genomföra HLR-utbildning för all personal på rätt kompetensnivå, minst en gång per år.
- Rapportera genomförda HLR-utbildningar till ansvariga chefer (som i sin tur har ansvar för att registrera detta i PingPong). Från 2026 kommer det finnas en app där HLR-instruktören kan registrera godkända deltagare i samband med HLR-kurstillfället.
- Informera medarbetare på enheten om den lokala akututrustningen.
- Informera medarbetare på enheten om vikten av rapportering till det nationella HLR-registret.
- Delta i årliga interna och eventuella externa utbildningar och möten.
- Hålla sig uppdaterad om nationella och lokala HLR-riktlinjer inklusive utbildningskoncept.
- Hålla sig uppdaterad om hur man använder utrustning som HLR-dockor, defibrillatorer och akututrustning.
- Vara kontaktperson mot HLR-koordinatorn på KTC.
- Vidarebefordra relevant information från HLR-koordinatorn och Svenska HLR-rådet till närmaste chef och kollegor.
- Vara medveten om att instruktörskompetensen följer med även vid byte av jobb och den nya arbetsgivaren bör informeras om instruktörens kompetens.

Kliniskt träningscentrum (KTC)

KTC tillhandahåller utbildningslokaler och utbildningsutrustning för bl.a. HLR. KTC tillhandahåller instruktörsutbildningar i HLR.

Dokumenthistorik

Författare:

Marie Tollefsen, Barbara Otto läk, Veronica Granath GC, 2016 överflyttat från kvalitetshandboken

Datum

2019-11-29 Cecilia Eriksson, HLR-koordinator. Uppdatering.

2020-09-22 Cecilia Eriksson, HLR-koordinator, Barbara Otto, HLR-ansvarig läkare. Förtydligande om att akutläkemedel ges på läkarordination.

2022-01-21 Federico Centurion Arce, HLR-ansvarig läkare. Förtydligande att A-HLR barn är utbildningsnivån för BIVA och att A-HLR vuxen är gällande utbildningsnivå för all intermediärnivå. Lagt till HLR-råd och medicinsk ansvarig läkare för HLR - uppdragsbeskrivning, AS DocPlusSTYR-1991. Förtydligande av arbetsuppgifter för HLR-ansvarig läkare och HLR-koordinator.

2023-03-28 Federico Centurion Arce, HLR-ansvarig läkare. Förtydligande av arbetsuppgifter för HLR-ansvarig läkare, MTF och HLR-koordinator. Förtydligande kring organisation av neo-HLR.

2024-01-04 Federico Centurion Arce, HLR-ansvarig läkare, Fört in ansvar för HLR-instruktör från dokumentet HLR-instruktör – organisation, arbetsfördelning och uppdrag, DocPlusSTYR-327. Beskrivit uppdrag för arbetsgruppen för HLR-nätverkets vårdkvalitets- och patientsäkerhetsfrågor. Lagt in information om att akutvagnar ska ha numrerad plombering.

2024-06-19 Vilhelm Arvhult. Dokumentet har tillgänglighetsanpassats.

2025-01-22 Federico Centurion Arce, HLR-ansvarig läkare. Icke-fungerande länkar har tagits bort/uppdaterats.

2025-11-07 Federico Centurion Arce, HLR-ansvarig läkare. Justerat benämningar på organisationer som bytt namn. Ändrat så att inte avdelningschef måste vara den som registrerar HLR-utbildning.

2025-12-29 Federico Centurion Arce, HLR-ansvarig läkare och objektledare akuta medicinska larm. Tagit bort formulering “Verksamhetschef för AnOpIVA är ansvarig för Akutlarm vuxen och Akutlarm barn.” då alla larm ingår i ny larmorganisation.